

УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Філософсько-богословський факультет
Кафедра філософії

Назва курсу	Філософські тексти
Викладач	Орися Біла, Андрій Дахній
Контактний тел.	067 3740803
E-mail:	ohachko@ucu.edu.ua , adakhniy@ucu.edu.ua
Лінк на профайл викладача	https://ucu.edu.ua/teachers/bila-orysya/ https://scholar.google.com.ua/citations?user=rkFze5sAAAAJ&hl=uk https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B0%D1%85%D0%BD%D1%96%D0%B9_%D0%90%D0%BD%D0%B4%D1%80%D1%96%D0%B9_%D0%99%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87

АНОТАЦІЯ

Курс «Філософські тексти» побудований довкола ключових текстів та понять європейської філософської думки від Платона до сучасності. Студенти матимуть нагоду познайомитися з ідеями античного ідеалізму та стоїцизму, середньовічної релігійної філософії, основами раціональної філософії Нового часу та доволі широкою палітрою сучасної філософії від екзистенціалізму до аналітичної традиції працюючи безпосередньо з оригінальними текстами. Такий підхід не лише допомагає краще опанувати матеріал курсу, а насамперед дає змогу «посмакувати» філософію самостійно, вчитися співмислити та співтворити з відомими авторами. Адже філософія – це не наука про минулі філософські тексти, не «філософознавство»; зміст філософського знання – живе філософування. І саме така парадигма – вивчення філософських підходів минулого, їх інтерпретація у поєднанні з вільним інтелектуальним зусиллям задля створення нових сенсів – найкраще відповідає самій природі філософії.

ФОРМАТ НАВЧАННЯ

90 год., у т. ч. 2 години лекційних, 20 годин семінарських і 60 годин самостійної роботи
3 кредити ЄКТС

МЕТА ТА ЦІЛІ КУРСУ

Курс має на меті познайомити студентів з найвпливовішими текстами і головними філософськими поняттями європейської філософії, історією їх появи та розвитку, трансформацією цих понять впродовж століть та їхніми сучасними трактуваннями з ціллю навчити студентів ставити і вирішувати старі і нові проблеми філософії, творити нові концептуальні поля і формувати масштабне бачення себе і світу.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Філософські тексти» студент повинен

знати :

- специфіку методології пізнавального і ціннісного освоєння людиною дійсності;
- змістове поле, основні етапи розвитку і проблематику філософської науки;
- зміст філософських текстів, опрацьованих під час курсу;

вміти:

- оперувати понятійним апаратом філософії;
- порівнювати світоглядні парадигми, ідеологічні і релігійні конструкції, концепції, виділяти їх сильні і слабкі сторони;
- застосовувати отримані знання при аналізі і оцінці суспільних процесів, діяльності соціальних суб'єктів;
- обґрунтовувати і відстоювати власну світоглядну і життєву позицію;
- самостійно опрацьовувати філософські тексти, здійснювати їх критичний аналіз.

ПРЕРЕКВІЗИТИ

Немає.

ПЛАН КУРСУ

Т и ж д е н ь	Тема (лекційного/семінарського заняття), розширений план	С а м о с т і й н а р о б о т а, г	Завдання для самостійної роботи	Література
---------------------------------	--	--	------------------------------------	------------

		о д .		
I.	<p>Лекція 1. Філософія як наука і просвітництво</p> <p>Особливості філософського типу пізнання. Філософія як феномен європейської культури. Пошук мудрості чи любов до мудрості? Основоположні філософські питання. Філософська мова. Філософський текст. Філософія і життя.</p>	2	Опрацювання матеріалу Лекції 1	<ul style="list-style-type: none"> • Фюрст М., Тринкс Ю. Філософія. – К: Дух і Літера, Інститут релігійних наук св. Томи Аквінського, 2017. • Виндельбанд В. Что такое философия? (О понятии и истории философии) // Виндельбанд В. Избранное: Дух и история. – М., 1995. – С. 22 – 58. • Маритен Ж. Философ в мире. – М.: Высшая школа, 1994. • Ортега-и-Гассет Х. Что такое философия? – М.: Наука, 1991. – С. 51-192. http://www.psylib.ukrweb.net/books/orteg01/index.htm • Рассел Б. Что такое философия? // Бертран Рассел. Искусство мыслить / Общ. ред., сост. и предисл. О.А. Назаровой; [Пер. с англ. Козловой Е.Н. и др.]. – М.: Идея-Пресс, Дом интеллектуальной книги, 1999. http://www.filosofa.net/book-82-page-1.html • Хайдеггер М. Что такое философия? // Вопросы философии. – 1993. – № 8.
II.	<p>Семінар 1. Платон, «Апологія Сократа»</p> <p>1. Філософія Давньої Греції як історичний і культурний феномен. 2. Постать Сократа та його роль в розвитку Афінівської демократії. 3. Зміст та основні питання «Апології». 4. Вплив сократівської думки на наступний розвиток давньогрецької філософії. 5. Філософські погляди Платона. Платонівський ідеалізм.</p>	3	Опрацювання матеріалу та підготовка відповідей до Семінару 1	<ul style="list-style-type: none"> • Платон. Апологія Сократа / Пер. з давньогрецької Й. Кобіва // Платон, Апологія Сократа. Діалоги. - Харків: Фоліо, 2008. - С. 21-41. <p>Додаткова література:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Захара І. Лекції з історії філософії. - Л.: Вид-во ЛБА, 1997. - С. 96-129. • Рассел Б. Історія західної філософії / Пер. з англ. Ю. Лісняка, П. Таращука. - К.: Основи, 1995. - С. 80-143. <p>Навчальне відео:</p>

				<ul style="list-style-type: none"> • Генії древнього світу. Сократ
III.	Семінар 2. Аристотель, «Нікомахова етика» 1. Вклад Аристотеля у філософську думку Античності. Інноваційність Аристотелівського способу мислення: Аристотель як родоначальник європейської науки. 2. Вчення Аристотеля про буття. 3. Політична філософія Аристотеля: людина як «істота політична» та філософські наслідки такого визначення. 4. Зміст та основні питання «Нікомахової етики». Аристотелівська етика. Чесноти та вчення про справедливість.	3	Опрацювання матеріалу та підготовка відповідей до Семінару 2	<ul style="list-style-type: none"> • Аристотель. Нікомахова етика / Αριστοτέλους. Νῆικα Νικομαχεια. - К.: Аквілон-Плюс, 2002. - 480 с. • Додаткова література: • Захара І. Лекції з історії філософії. - Л.: Вид-во ЛБА, 1997. - С. 130-151. • Рассел Б. Історія західної філософії / Пер. з англ. Ю. Лісняка, П. Таращука. - К.: Основи, 1995. - С. 144-184. • Навчальне відео: • Антична філософія. Лекція 13/14. Філософія Аристотеля • Антична філософія. Лекція 14/14 (закінчення). Філософія Аристотеля
IV.	Семінар 3. Луцій Анней Сенека, «Моральні листи до Луцилія» 1. Особливості стоїцизму як різновиду елліністичної філософії. 2. Еволюція стоїчної думки. Основні представники. 3. Життя і творчість Сенеки. 4. Зміст та головні положення «Моральних листів».	3	Опрацювання матеріалу та підготовка відповідей до Семінару 3	<ul style="list-style-type: none"> • Сенека. Моральні листи до Луцілія / Переклад А.Содомори. - К.: Основи, 1999 (2-е вид.). - 608 с. (Листи: 1-6, 15, 24, 28, 30, 31, 44, 45, 65). • Додаткова література: • Рассел Б. Історія західної філософії / Пер. з англ. Ю. Лісняка, П. Таращука. - К.: Основи, 1995. - С. 221-235. • Захара І. Лекції з історії філософії. - Л.: Вид-во ЛБА, 1997. - С. 152-178. • Ошеров С.А. Сенека: от Рима к миру // Сенека Л.А. Нравственные письма к Луцилию. - Кемерово, 1986. - С. 390-427. • Навчальне відео: • Витоки філософського мислення 13/14. Філософія стоїцизму і епохи Модерну
V.	Семінар 4. Августин, «Сповідь» 1. Життя і творчість св. Августина в контексті ранньохристиянської культури.	3	Опрацювання матеріалу та підготовка відповідей до Семінару 4	<ul style="list-style-type: none"> • Августин. Сповідь / Пер. з латини Ю. Мушака. - Львів: Свічадо, 2011. - С. 200-272. • Додаткова література: • Захара І. Лекції з історії філософії. - Л.: Вид-во ЛБА, 1997. - С. 179-206.

	<p>2. Осмислення взаємин людської душі і Бога в творі «Сповідь».</p> <p>Можливість богопізнання. Перешкоди на шляху до богопізнання.</p> <p>3. Природа часу. Час і вічність. Час і світ. Телеологічна спрямованість історії.</p>			<ul style="list-style-type: none"> Бриллиантов А. И. Блаженный Августин и его значение на Западе // Августин: pro et contra: антология. СПб.: Изд-во Русского Христианского гуманитарного института, 2002. С. 151-192. Жильсон Э. Св. Августин // Философия в средние века <p>Навчальне відео:</p> <ul style="list-style-type: none"> Філософія. Аврелій Августин
VI.	<p>Семінар 5. Рене Декарт, «Медитації»</p> <ol style="list-style-type: none"> Зміна парадигми – картезіанські медитації як (нова) форма філософського мислення. Основні питання «Медитацій». Можливість знати і достовірність знання. 	3	Опрацювання матеріалу та підготовка відповідей до Семінару 5	<ul style="list-style-type: none"> Декарт Р. "Медитації" (1-3) // «Медитації» Декарта у дзеркалі сучасних тлумачень: Жан-Марі Бейсад, Жан-Люк Марйон, Кім Сан Он-Ван-Кун / укладач О. Хома; пер. з фр. і лат. О. Хоми та А. Баумейстера. - Київ: Дух і літера, 2014. – С. 142-212. <p>Додаткова література:</p> <ul style="list-style-type: none"> Хома О. Роль скептичної очевидності в Першій і Другій «Медитаціях». Стаття перша. Сумнів за Декартом і Секстом Емпіриком // SENTENTIAE. - Т. 35, №2. - 2016. - С. 6-22. Захара І. Лекції з історії філософії. - Л.: Вид-во ЛБА, 1997. - С. 296-304. Рассел Б. Історія західної філософії / Пер. з англ. Ю. Лісняка, П. Таращука. - К.: Основи, 1995. - С. 466-475. <p>Навчальне відео:</p> <ul style="list-style-type: none"> Основні проблеми Декартових "Медитацій"
VII.	<p>Семінар 6. Джон Локк, «Лист про толерантність»</p> <ol style="list-style-type: none"> Інтелектуальний та історичний ландшафт Локківського «Листа» Питання про суспільство: нові акценти у баченні суспільної проблематики в Новий Час. Толерантність і гуманізм – виклики суспільного життя тоді і тепер. Роль релігії у суспільнотворчих процесах. Релігія і толерантність. 	3	Опрацювання матеріалу та підготовка відповідей до Семінару 6	<ul style="list-style-type: none"> Локк Дж. Послание о веротерпимости / Локк Дж. Сочинения: В 3 т. - М.: Мысль, 1988. - Т. 3. - С. 91–134. <p>Додаткова література:</p> <ul style="list-style-type: none"> Рассел Б. Історія західної філософії / Пер. з англ. Ю. Лісняка, П. Таращука. - К.: Основи, 1995. - С. 498-539. <p>Навчальне відео:</p> <ul style="list-style-type: none"> Джон Локк

VIII.	Семінар 7. Блез Паскаль, «Думки» <ol style="list-style-type: none"> Життя і творчість Блеза Паскаля. Специфіка паскалівського способу мислення. «Думки» як форма філософської літератури. Філософія і афоризм. Концепція людини у філософії Паскаля. 	3+4	Опрацювання матеріалу та підготовка відповідей до Семінару 7 Написання 1-го есе	<ul style="list-style-type: none"> Паскаль Б. Думки / З фр. пер. А. Перепада, О. Хома. - К.: Дух і Літера, 2009. - С.13-33, 40-55. Додаткова література: Вадим Скуратівський. Блез Паскаль і його "Думки" // Паскаль Б. Думки - К.: Дух і Літера, 2009. - С. 373-392. Шмідт-Біггеман В. Паскаль // Філософи. 60 портретів. Переклад з німецького видання. - Тернопіль: Богдан, Штуттгарт, Ваймар: Вид-во Й.Б. Метцлер, 2009. - С. 243-252. Blaise Pascal // Stanford Encyclopedia of Philosophy Навчальне відео: Блез Паскаль
IX.	Семінар 8. Григорій Сковорода, «Розмова п'яти подорожніх про істинне щастя» <ol style="list-style-type: none"> Григорій Сковорода: життєвий шлях і творчі пошуки на перехресті століть і цивілізацій. Особливості сквородинської думки. Головна проблематика твору. Пошук щастя та пошук істини. Сократівський мотив Сковороди. 	3	Опрацювання матеріалу та підготовка відповідей до Семінару 8	<ul style="list-style-type: none"> Григорій Сковорода. Розмова п'яти подорожніх про істинне щастя в житті / Пер. В. Шевчука // Григорій Сковорода. Твори в двох томах. Том 1. Трактати, діалоги. Ред. Олекса Мишанич. - Київ: УНІГУ & НАН України, 1994. - С. 325-58. Додаткова література: Ушкалов Л., Нариси з філософії Григорія Сковороди. - Харків: Основа, 1993. - 151 с. Ушкалов Л., Українське барокове богомислення сім етюдів про Григорія Сковороду. - Х.: Акта, 2001. - 221 с. Навчальне відео: Григорій Сковорода - Глибинне буріння
X.	Семінар 9. І. Кант, «Критика чистого розуму» <ol style="list-style-type: none"> Життя і творчість Імануїла Канта. Коперніканський поворот філософії Канта в європейській філософській традиції. Механіка пізнання. Чисте та емпіричне пізнання. Апріорне знання. Аналітичні та синтетичні судження. Що таке 	3	Опрацювання матеріалу та підготовка відповідей до Семінару 9	<ul style="list-style-type: none"> Кант І. Критика чистого розуму / Пер. з нім. та приміт. І. Бурковського. — К.: Юніверс, 2000. — С. 39-53, 56-75, 451-464. Додаткова література: Захара І. Лекції з історії філософії. - Л.: Вид-во ЛБА, 1997. - С. 584-598.

	<p>«чистий розум». Кінцева мета застосування чистого розуму.</p> <p>3. Трансцендентальна естетика. Кантівське вчення про простір і час.</p>			<ul style="list-style-type: none"> Рассел Бертран. Історія західної філософії / Пер. з англ. Ю. Лісняка, П. Таращука. - К.: Основи, 1995. - С. 584-598. <p>Навчальне відео:</p> <ul style="list-style-type: none"> Філософія Іммануїла Канта
XI.	<p>Семінар 10. Ф. Ніцше, «Так казав Заратустра»</p> <p>1. Ніцшеанська філософія чи ніцшеанська поезія? Зміна способу філософування, запропонована Ніцше, та вплив його постаті на сучасну філософію і культуру.</p> <p>2. Вчення про надлюдину.</p> <p>3. Символічний світ тексту Ніцше.</p>	3	Опрацювання матеріалу та підготовка відповідей до Семінару 10	<ul style="list-style-type: none"> Ніцше Ф. Так казав Заратустра; Жадання влади / пер. з нім. А. Онишка, П. Таращука. - Київ: Основи, 1993. - С. 8-79. <p>Додаткова література:</p> <ul style="list-style-type: none"> Рассел Б. Історія західної філософії / Пер. з англ. Ю. Лісняка, П. Таращука. - К.: Основи, 1995. - С. 632-642. Лютий Т. Ніцше. Самоперевершення. - К.: Темпора, 2016. - С. 1-47 (про Ніцше), 599-680 ("Так казав Заратустра").
XII.	<p>Семінар 11. Ж.-П. Сартр, «Екзистенціалізм – це гуманізм»</p> <p>1. Постать Жана-Поля Сатра в європейській філософії.</p> <p>2. Що таке екзистенціалізм? Головні питання екзистенційної філософії.</p> <p>3. Людина і її буття як мотив філософського мислення XX століття.</p>	3	Опрацювання матеріалу та підготовка відповідей до Семінару 11	<ul style="list-style-type: none"> Сартр Ж.-П. Екзистенциализм — это гуманизм / Сумерки богов. — М.: «Политиздат», 1989. С. 319–344. <p>Додаткова література:</p> <ul style="list-style-type: none"> Дахній А., Нариси історії західної філософії XIX-XX ст.: навчальний посібник. - Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2015. - С. 192-208; 342-386.
XIII.	<p>Семінар 12. М. Гайдеггер, «Лист про гуманізм»</p> <p>1. Мартін Гайдеггер – інтелектуальна традиція і філософське новаторство.</p> <p>2. Сартр і Гайдеггер: два погляди на гуманізм. Порівняльний аналіз.</p>	3	Опрацювання матеріалу та підготовка відповідей до Семінару 12	<ul style="list-style-type: none"> Хайдеггер М. Письмо о гуманизме / Перевод В.В. Библихина // Хайдеггер М. Время и бытие: статьи и выступления. — М.: Республика, 1993. — С. 192-221. <p>Додаткова література:</p> <ul style="list-style-type: none"> Гадамер Х.-Г. Мыслитель Мартин Хайдеггер // Гадамер Х.-Г. Пути Хайдеггера: исследования позднего творчества - Минск, Пропилеи, 2007. - С.73-80 Библихин В. Дело Хайдеггера // Хайдеггер М, Время и бытие. Статьи и выступления. М.: Республика, 1993 С.3-14.

XIV.	Семінар 13. Л. Вітгенштайн, «Філософські дослідження» 1. Вітгенштанівський проект філософії – чи можливе філософування без ноші традиції. 2. Основні питання «Філософських досліджень»	3	Опрацювання матеріалу та підготовка відповідей до Семінару 13	<ul style="list-style-type: none"> Вітгенштайн Л. Tractatus Logico-Philosophicus; Філософські дослідження / Пер. з нім. Є. Поповича. - Київ: Основи, 1995. - С. 90-120. Додаткова література: <ul style="list-style-type: none"> Дахнїй А., Нариси історії західної філософії XIX-XX ст.: навчальний посібник. - Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2015. - С. 114-150.
XV.	Семінар 14. Девід Чалмерс, «Сміливо зустрічаючи проблему свідомості» 1. Виклики філософії XXI століття: новий світ – нові питання. А чи нові? 2. Проблема свідомості: варіанти розв'язання. 3. Дебати Чалмерса з його опонентами. Критика та аналіз перспектив пізнання свідомості.	3+4	Опрацювання матеріалу та підготовка відповідей до Семінару 14 Написання 2-го есе	<ul style="list-style-type: none"> Чалмерс Д. Сміливо зустрічаючи проблему свідомості // Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку/ за наук. ред. А.С. Синиці – Львів: Літопис, 2014. - С. 297-336. Навчальне відео: <ul style="list-style-type: none"> How do you explain consciousness. David Chalmers
	ІСПИТ	8	Підготовка до дебатів	

Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	Максимальна оцінка за курс – 100 балів – розподіляються наступним чином: Участь в семінарських заняттях: 14 занять x 5 балів = 70 балів Підготовка 2 есе (всередині та наприкінці курсу) x 10 балів = 20 балів Участь в дебатах наприкінці курсу = 10 балів
Вимоги до письмової роботи	Впродовж семестру студенти повинні підготувати два проміжні есе-рефлексії на запропоновану тему, в яких вони демонструють здобуті знання та розвивають вміння аргументовано вести філософську дискусію. Теми есе можна знайти в системі CMS у відповідному розділі курсу. Обсяг: 1100-1600 слів. Критерії оцінювання:

	<ul style="list-style-type: none"> • Змістовність, структурованість і відповідність заданій темі - 2 бали • Коректне використання філософського категоріального апарату та уміння застосовувати попередньо здобуте знання - 3 бали • Аналітичні елементи в роботі та наявність авторської позиції - 3 бали • Ясність, логічність письмового викладу матеріалу, відповідність стилю викладання даному жанру роботи - 2 бали <p>Максимальна кількість балів - 10</p>
Семінарські заняття	<p>Семінарські заняття відбуваються у формі дискусії довкола обраних філософських текстів. Запрошуємо читати додаткову літературу та вивчати запропоновані відео-та аудіо-джерела, щоб розуміти контекст та вміти оперувати філософськими поняттями, що стосуються тієї чи іншої епохи, системи думки чи філософа. Питання для обговорення під час семінарів зазначено нижче. Максимальна оцінка за семінар: 5 балів – студент активно брав участь в обговоренні, дискутував предметно, виявляючи знання, здобуті з основних текстів та додаткових джерел, розумів і вмів представити контекст написаного. Мінімальна оцінка: 1 бал – студент був присутній на занятті, але не міг предметно взяти участь в обговоренні. Під час семінарських занять слід обов’язково мати власну (електронну або паперову) копію текстів.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Підсумкова оцінка за роботу впродовж семестру повинна бути не менше 50 балів.</p>
Підсумковий контроль	<p>Іспит відбувається у формі філософських дебатів, інтелектуальної гри, в якій студенти виступають командами та змагаються у вмінні переконливо та аргументовано відстоювати обрану позицію із застосуванням усіх знань та умінь, отриманих під час курсу. Правила дебатів, критерії оцінювання та розподіл на групи можна знайти в системі CMS у відповідному розділі курсу.</p> <p>Можливі варіанти питань для дебатів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що означає знати? Знання – це конструкт чи відображення дійсності? 2. Людина – це дух чи біологічний механізм? 3. Чи існує свобода волі, чи буття людини детерміноване? 4. Бертран Рассел стверджував, що філософія – це нічийна земля між релігією і наукою. Все ж філософія ближча до релігії чи до науки? 5. За словами Л. Вітгенштайна, межі нашої мови – це межі нашого світу. Чи ми творимо мову, чи мова творить нас?

Додатки

- Навчальний контент (конспект, розширений план лекцій або презентації)
- Завдання для комплексної контрольної роботи (ККР) / Завдання (інструменти) для оцінки результатів навчання з даного предмету

